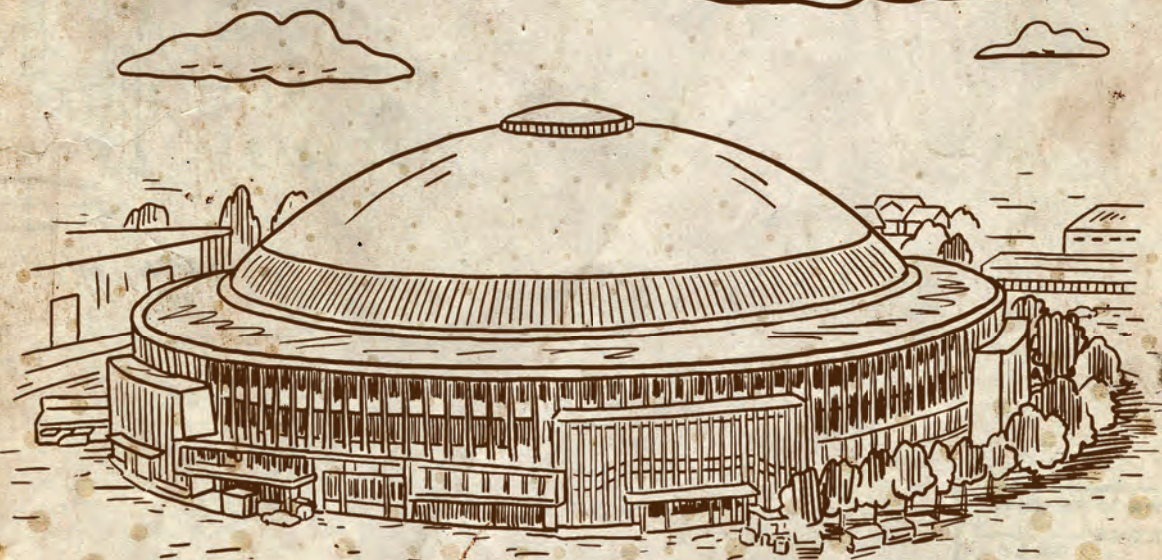

MŮJ ROK

1959

Můj rok 1959

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.bizbooks.cz
www.albatrosmedia.cz

Bizbooks®

Jarmila Frejtichová

Můj rok 1959 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

MŮJ ROK 1959
Jarmila Frejtichová

*Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2023 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem 5. května 22, Praha 4.
Číslo publikace 42 629.*

Odpovědná redaktorka: *Martina Rybičková*
Technická redakce a sazba: *Barbara Gyönyör*
Obálka: *Pavel Ševčík*
Ilustrace na obálce: *Marek Rubec*

2. vydání

© *Jarmila Frejtichová, 2023*
© *ČTK Jiří Finda, 2023*
ISBN 978-80-265-1157-1

www.bizbooks.cz
e-shop: www.albatrosmedia.cz

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, nechtě nakladatele laskavě kontaktují.

OBSAH

Úvodem	4
Stránka pro tebe	5
PF 1959	6
Rok 1959 podle jiných kalendářů	7
Statistiky a čísla	8
Narodili se	12
Rok žlutého vepře	16
Kultura	20
Literatura	22
Divadlo	36
Film	44
Výtvarné umění	55
Hudba	60
Média a reklama	68
Život	80
Móda	106
Architektura	114
Kroniky	126
Sport a zdraví	138
Humor	148
Krimi	156
Věda	168
Kalendárium 1959	172
Zdroje	228

ÚVODEM

V novele Černé ovce píše italský spisovatel a dramatik Ascanio Celestini: „Všichni se chtěli narodit v šedesátých letech, ale někdo se bohužel narodil dřív...“ Jenomže řekněte někomu, že ten „jeho“ rok byl jenom takový předskokan. To nejde. A hlavně to není pravda. Protože rok 1959 byl rokem velmi zajímavým. Byl posledním rokem padesátých let a trochu z jejich temné aury na něm ještě ulpělo. Poslední pohorské vesnice zažívaly dramata kolektivizace, nejkonzervativnější síly v komunistické straně na chvíli nabyly vrchu a snažily se zadusit první výhonky volnosti, které vyklíčily v předchozích letech.

Ale atmosféra šťastných šedesátek už byla ve vzduchu a nic ji nemohlo zastavit. Ze stránek novin nenápadně mizí prvoplánová ideologie, hodně se píše o módě, kultuře, novinkách ve vědě.

Velký rok zažívá právě československá věda – Jaroslav Heyrovský získává Nobelovu cenu za chemii a pracovníci vojenského výzkumu přicházejí s účinným sprejem proti plísňím nohou. Vědě se daří i celosvětově – na Stanfordově univerzitě se podaří první úspěšná transplantace srdce (prozatím psiho) a rok 1959 je také považován za rok zrodu nanotechnologií.

Pro většinu lidí jsou ovšem důležitější drobné každodenní události, které se jich osobně dotýkají. V Teplicích toho roku vyjedou poslední tramvaje, milovníci magie se radují z otevření první specializované prodejny potřeb pro kouzelníky a mykologové varují před přemnoženými muchomůrkami.

Ve švýcarském referendu sice muži drtivou většinou odmítají přiznat ženám volební právo a dalajláma prchá z Tibetu, na druhé straně vůdcové dvou velmocí, USA a SSSR, spolu intenzivně jednají a vypadá to, že vše se začíná obracet k dobrému. A tento pocit lidem vydrží s drobnými přestávkami ještě dlouhých osm let.

Takže se začtěme do stránek věnovaných roku, kdy se otevírá kultovní divadlo Semafor, v Příbrami poprvé fotografují padající meteorit a v Římě po dvacetileté přestávce opět v poledne zaznívá dělová salva.

P.S. Možná že vy sami máte jiný ročník narození, ale rádi byste tuto knížku darovali někomu ze svých blízkých či přátel, kteří se v roce 1959 narodili. Následující stránka je tu pro vás a vaše přání oslavenci.

Stránka pro tebe

ROK 1959 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1959 (<i>MCMLIX</i>)
Arménský kalendář	1408
Barmský kalendář	1321
Bengálský kalendář	2909
Buddhistický kalendář	2503
Byzantský kalendář	7467–7468
Čínský kalendář	4656, <i>Žlutý vepř</i>
Etiopský kalendář	1951–1952
Hebrejský kalendář	5719–5720
Íránský kalendář	1337–1338
Islámský kalendář	1378–1379
Japonský kalendář	34. rok éry <i>Šówa</i>
Javánský kalendář	1890–1891
Koptský kalendář	1675–1676
Korejský kalendář	4292
Římský kalendář	2712
Thajský solární kalendář	2502

STATISTIKY A ČÍSLA

CENY POTRAVIN A ZBOŽÍ

Chléb žitnopšeničný	2,60/kg
<i>(stejná cena od r. 1954 do r. 1983)</i>	
Mouka hrubá pšeničná	3,80/kg
Rýže	6,00/kg
Brambory	0,80/kg
Hovězí přední s kostí	17,-/kg
Vepřové kotlety	28,-/kg
Bůček	20,-/kg
Kuře	26,50/kg
Kapr	11,-/kg
Sádlo	28,-/kg
Sýr Eidam (30%)	19,-/kg
Vejce	<i>zimní</i> 1,50/kg, <i>letní</i> 0,90/kg
Cukr kostkový	9,60/kg
Mléko (2%)	1,80/l
Máslo	38,-/kg
Káva zrnková	190,-/kg
Čaj	180,-/kg
Čokoláda	120,-/kg
Pivo lahvové 10°	1,4/0,5l
Rum 40%	80,-/l
Bílé víno	19,-/l

Mýdlo toaletní	25,00/kg
Dám. šaty s krátkými rukávy	140,00
Dám. kabát vlněný zimní	580,00
Dám. punčochy silonové	28,00
Dám. obuv vycházková	156,00
Pán. oblek vlněný	1 180,00
tesilový	726,00
Pánská košile bavlněná	39,00
Ponožky pánské	5,40
Auto Škoda 440 de Lux	28 500,00
Rozhlasový přijímač	1 450,00
Elektrický vysavač	660,00
Lednička 60l	1 790,00
Jízdní kolo	530,00
Benzín	4,00/l

DOPRAVA A SPOJE

Osobní vlak 100 km	14,00
Rychlík 300 km	58,80
Tramvaj	0,60
Poštovní známka	0,60
Telefon místní hovor	0,30
Televizní poplatek za měsíc	15,00

SLUŽBY

Čistírna: pánský oblek	11,80
dámské šaty	11,80
Holič – stříhání	2,00
Vodová ondulace	8,00
<i>(s mytím vlasů)</i>	
Trvalá ondulace	38,00
Kino	
<i>(širokoúhlý formát 6,00)</i>	4,00
Hotel B	30,00
<i>(dvojlůžko bez koupelny)</i>	

VYBAVENOST DOMÁCNOSTI

Vybavenost domácností (na 1 000 obyv.)

Pračka a odstředivka:	145
Chladnička:	26
Rozhlasový přijímač:	256
Televizor:	43
Osobní automobil:	15

SPOTŘEBA NA OSOBU

1 374 kusů cigaret
55,5 kg masa
174,5 l mléka
5,9 kg másla
168 vajec
72,6 kg chleba
34,6 kg cukru
2,7 kg čokolády
104 kg brambor
43,2 kg ovoce
72,9 zeleniny
96,9 l piva
2,4 l lihovin 40%

Struktura výdajů domácností zaměstnanců v Kčs: (průměr na 1 člena domácnosti)

Celkem: 9 782/rok

Potraviny, nápoje, veřejné stravování:	3 862
Průmyslové zboží:	2 628
Služby:	1 130
z toho například nájem a komunální služby	382
Vzdělání a kultura	172

ŠKOLSTVÍ

Počet mateřských škol:
(počet dětí 266 992) 6 388

Počet základních škol: 12 581

Vysoké školy:

Počet vysokých škol: 50

Počet vysokoškolských
studentů: (z toho 19 240 žen) 79 332

Počet vysokoškoláků
na 1 000 obyvatel: 5,7

KULTURA

Počet divadel:
v roce 1959 uvedeno 744 premiér 78

Dokončené filmy:
z toho 35 celovečerních 832

Počet vydaných knih: 6 235 titulů

Počet kin: 3 531

Tisk: 1 447 titulů

Počet lidových knihoven: 14 456

Počet muzeí: 226

DEMOGRAFIE

Počet narozených dětí: 219 324

Počet sňatků:
(7,4 na 1 000 obyvatel) 102 848

Počet rozvodů:
(1,15 na 1 000 obyvatel) 15 631

MZDY

Průměrná mzda (bez JZD) 1 324,-

Věda 1 531,-

Obchod 1 080,-

Průmysl 1 391,-

Školství a kultura 1 260,-

Zdravotnictví a soc. péče 1 180,-

Peněžnictví 1 220,-

Správa, soudnictví, prokuratura
1 275,-

ZDRAVOTNICTVÍ

Počet obyvatel na lékaře 589

*V ČSSR v roce 1959 bylo
zaznamenáno:*

25 246 případů plicní tuberkulózy

298 případů dětské obrny

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Jana	4 413
Marie	3 503
Hana	3 184
Eva	2 782
Alena	2 743
Věra	2 137
Dana	2 092
Jaroslava	1 701
Zdeňka	1 558
Anna	1 489
Helena	1 487
Jitka	1 407
Ivana	1 352
Jarmila	1 323

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Jiří	5 054
Josef	3 643
Jaroslav	3 412
Miroslav	3 155
Petr	2 973
Zdeněk	2 918
Pavel	2 690
Jan	2 625
Milan	2 533
Vladimír	2 079
František	2 022
Václav	1 809
Karel	1 737
Ladislav	1 332

*V době vydání této knihy žilo v ČR
116 101 obyvatel narozených
v roce 1959.*

NARODILI SE

David Prachař , herec	15. ledna
Jan Kratochvíl , profesor informatiky a děkan Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy	10. února
Jiří Čunek , senátor	22. února
Dan Ťok , ministr dopravy ČR	4. března
Jan Burian , divadelní ředitel, režisér, vysokoškolský pedagog	5. března
Eva Holubová , herečka	7. března
Zlata Adamovská , herečka	9. března
Zdeněk Podhůrský , moderátor, dabingový režisér, zpěvák, herec a fotograf	21. března
Igor Němec , bývalý předseda českého Úřadu pro ochranu osobních údajů, šachista	6. dubna
Vlasta Redl , moravský zpěvák, textař, skladatel	14. dubna
Michal Pešek , herec a moderátor	4. května <i>† 7. 5. 2012</i>
Vladimír Dbalý , neurochirurg	13. května
Marek Brodský , hudebník, textař, výtvarník a herec	19. května
Antonín Střížek , malíř a fotograf	22. května
Vladimír Franz , hudební skladatel, výtvarník, vysokoškolský pedagog	25. května
Gustav Slamečka , bývalý ministr dopravy ČR	5. června
Zuzana Navarová , zpěvačka, skladatelka a textařka	18. června <i>† 7. 12. 2004</i>
Michal Hrdý , karikaturista	5. července <i>† 13. 6. 2003</i>
Petr Kotvald , zpěvák, producent, tanečník a herec	8. července
Aleš Brichta , metalový zpěvák, textař, skladatel	9. srpna
Martin Bursík , bývalý ministr životního prostředí	12. srpna
Jiří Lála , československý hokejový útočník	21. srpna
Miroslav Vladyka , herec	24. září

David Prachař
Zuzana Navarová
Jiří Čunek
Eva Holubová

Miroslav Táborský, herec

Jitka Asterová, herečka

Barbora Štěpánová, herečka a moderátorka

Ladislav Jaki, bývalý ředitel politického odboru

Kanceláře prezidenta republiky, hudebník

Josef Baxa, bývalý předseda Nejvyššího správního soudu

Ondřej Trojan, herec, režisér a producent

9. listopadu

7. prosince

13. prosince

17. prosince

31. prosince

31. prosince

*Hugh Laurie
Suzanne Vega
Kevin Spacey
John McEnroe*

SVĚT

Rigoberta Menchú , guatemalská aktivistka, nositelka Nobelovy ceny míru za rok 1992	9. ledna
Jana Nagyová , slovenská herečka a německá podnikatelka	9. ledna
John McEnroe , americký tenista	16. února
Takaaki Kadžita , japonský fyzik, nositel Nobelovy ceny	9. března
Jens Stoltenberg , bývalý ministerský předseda Norska, generální tajemník NATO	16. března
Luc Besson , francouzský filmař, scenárista, režisér, střihač a producent	18. března
Peter Nagy , slovenský zpěvák, skladatel, textař	9. dubna
Emma Thompsonová , britská herečka	15. dubna
Sean Bean , britský herec	17. dubna
Maroš Kramár , slovenský herec a moderátor	26. dubna
Yasmina Reza , francouzská spisovatelka, dramatička a herečka	1. května
Hugh Laurie , britský herec, hudebník, spisovatel	5. května
Christian Wulff , bývalý německý spolkový prezident	19. června
Suzanne Vega , americká folková zpěvačka	11. července
Kevin Spacey , americký herec, režisér, scenárista	26. července
Anton Šťastný , slovenský hokejový útočník	5. srpna
Magic Johnson , americký basketbalista	14. srpna
Saul Perlmutter , americký astrofyzik, nositel Nobelovy ceny	22. září
Boris Němcov , ruský politik, bývalý vicepremiér Ruské federace	9. října † 27. 2. 2015
Sarah, vévodkyně z Yorku , bývalá manželka prince Andrewa	15. října
Evo Morales , prezident Bolívie	26. října
Florence Griffith-Joynerová , americká sprinterka, trojnásobná olympijská vítězka	21. prosince † 21. 9. 1998
Val Kilmer , americký herec	31. prosince

ROK ŽLUTÉHO VEPŘE

8. 2. 1959 – 27. 1. 1960

8. února 1959 začal rok Žlutého vepře. Trval do 27. ledna 1960. Předcházejícím rokem, který mu v šedesátiletém cyklu čínské astrologie odpovídal nejbližší, byl rok **1899**. Tím dalším je rok **2019**.

1899 – rok, kdy byla patentována kancelářská svorka, ve Francii byl omilostněn Alfred Dreyfus, vypukne druhá búrská válka, v Barceloně, v Miláně a v Marseille jsou založeny fotbalové kluby a na Aljašce propuká další zlatá horečka.

Rok Vepře je rokem radosti ze života. Je to rok, kdy si lidé dopřávají, příjemné období harmonie, přátelských vztahů, zábavy, vzájemné vstřícnosti a pochopení. Roste zájem o přepych a začíná se více utrácet: v kurzu je móda, kultura, dobré jídlo.

Žlutý vepř je inteligentní, laskavý, ochotný a obětavý. Ve spojení s jeho důvěřivostí až naivitou a citlivostí to způsobuje, že se jej bezcharakterní lidé často snaží využít. Snadno se nechá dojmout.

K jeho vlastnostem patří upřímnost, pracovitost, praktičnost a spolehlivost.

Je ukázněný a chce být pro ostatní přínosem. Je nezáladný. Má obrovskou vůli a mimořádný smysl pro zodpovědnost, což jej předurčuje k úspěchu. Není však příliš soutěživý. Nemá rád chaos a změny. Jakmile se pro něco rozhodne, většinou u toho vytrvá, i když se okolnosti změny. Povolání se mu často stává koníčkem.

Bývá dobrým šéfem. Profese, ve kterých se může najít, jsou velmi různorodé a často intelektuální; bývají to dobří lékaři a veterináři, ale také hoteliéři, návrháři nebo obchodníci s nemovitostmi a také herci.

Žlutý vepř má vybraný vkus. Je požitkářský; touží po krásných věcech, dobrém jídle a hezkém životě vůbec. Má rád atmosféru pohody a harmonie. Velkou pozornost věnuje svému zevnějšku. Sám na sebe klade vysoké nároky, ale k ostatním je tolerantní. Bývá oblíbený.

Jako partner je věrný, citlivý a laskavý. Je optimistický a zvláště vůči svým blízkým nezištný a obětavý až do té míry, že zapomíná na své vlastní potřeby. Není rád sám. Má smysl pro rodinu a snaží se jí vytvořit bezpečný a pohodlný domov. Jeho manželství bývá šťastné a pro děti a jejich blaho udělá cokoli. Občas nezvládá komunikaci.

Nejlepšími partnery z čínského zvěrokruhu jsou pro Vepře Zajíc, Tygr a Koza.

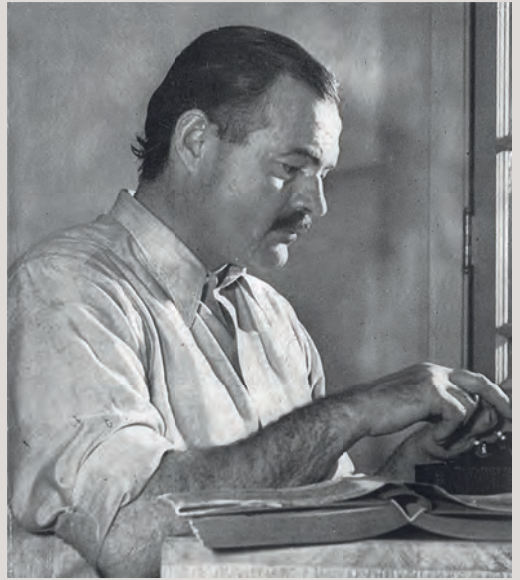
Jedním z největších rizik je pro Vepře nemírnost v jídle, zejména množství sladkostí, kterým nedokáže odolat. Dalším vážným problémem mohou být alkoholismus a závislosti obecně, včetně kouření. Těžko se pak „zvedá z bláta“. Příčinou zdravotních problémů může být i jeho sklon k sebeobětování; někdy přeceňuje své síly a možnosti. Tito lidé by měli dbát na odpočinek a dostatek pohybu – což často nedělají.

„MENŠINOVÉ“ ZNAMENÍ: ŽLUTÝ PES

Ti, kteří se narodili před 8. únorem, přišli na svět ještě ve znamení Žlutého psa. Jsou to lidé poctiví, upřímní, s mimořádným smyslem pro spravedlnost. Chrání slabší, střeží svěřená tajemství a jsou to obvykle velcí introverti. I když nepatří k hvězdám večírků, bývají oblíbení pro svou laskavost, empatii a pozorovací talent. Mají sklon brát všechno velmi vážně, ovšem s postupujícími roky se stávají velkorysejšími a tolerantnějšími. Ne nadarmo se o nich říká, že se rodí staří a s věkem mládnou. Odvrácenou stránkou jejich povahy je přehnaná kritičnost a sklon vidět vše příliš černobíle. Žlutí psi se neradi přizpůsobují změnám a mají značné sklony k nostalgii.

OSOBNOSTI

V jiných letech Vepře se narodili například: **1899**: Alfred Hitchcock, Ernest Hemingway, Fred Astaire, Duke Ellington, Vladimir Nabokov, Humphrey Bogart; **1911**: Ronald Reagan; **1923**: Franco Zeffirelli, Henry Kissinger; **1935**: Elvis Presley, Luciano Pavarotti, Alain Delon, dalajláma, Woody Allen; **1947**: Arnold Schwarzenegger, Hillary Clintonová; **1971**: Elon Musk.

*Henry Kissinger
Ernest Hemingway
Elon Musk
Alfred Hitchcock*

KULTURA

Jiří Šlitr
(foto ČTK)

LITERATURA

MARIE MAJEROVÁ SI MYJE RUCE

Poslední záchvěv padesátých let. Tak by se dal charakterizovat rok 1959 v literatuře. Zatímco v roce předchozím se zdálo, že věci se začínají hýbat k lepšímu, cenzura povoluje a na pultech knihkupectví se objevuje spousta do té doby nemyslitelných titulů, devětapadesátý znamená studenou sprchu. Začátkem března se koná druhá celostátní konference Svazu československých spisovatelů a z jejích tribun vane ledový vítr stalinských dob.

Začalo to už v lednu. Tehdy se v pražském Klubu spisovatelů uskutečnila schůze předsednictva a pléna Ústředního výboru Svazu československých spisovatelů, která se zabývala především románem Josefa Škvoreckého **Zbabělci**, ale i dalšími díly, která se stala předmětem stranické kritiky. Nejkritičtější se k románu Zbabělci vyjádřila Marie Majerová, která si údajně po jeho přečtení musela jít umýt ruce. Na autorovu obhajobu se naopak postavil Oldřich Mikulášek a do jisté míry i Vilém Závada. Ten se také angažoval ve prospěch propuštění literárního kritika Bedřicha Fučíka z vězení – to však nakonec bylo soudem zamítnuto a Fučík se na svobodu dostal až v květnu 1960.